

Sest sina
saad Kristuse
tunnistajaks kõigile
inimestele selles,
mida sa oled näinud
ja kuulnud.

Ap. 22,15

METROPOOLIA

Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku häälekandja

Me tunnistame
armu, kuulutame
halastust, ei varja
heategusid.

Suurest veepühitsuspalvest

Nr 25 Juuli 2005

Foto: Liina Raska

Issand, ma tean, et ma pole väärt, et Sa tuled minu katuse alla, mu hinge majja. Sest see kõik on tühi ja lagunud ja Sul ei ole minus kõlblikku aset, kuhu Sa võiksid oma pea panna. Aga, et Sa ometi tahad mu juures olla, siis tulen ma Sinu juurde Sinu armu pääle lootes.

Täna lehes:

✠ EESTI APOSTLIK- ÕIGEUSU KIRIKU TÄISKOGUST

Loe metropoliidi ettekannet lk 4 ja lk 6
ning majandusaruannet Avo Tõlptilt

✠ EVANGEELIUMI SÕNA metropoliit Stefanuselt

Loe lk 2

✠ JUHTKIRI diakon Johannes Sakarias Leppikult

Loe lk 2

✠ Metropoliit Stefanuse külaskäigust Olümposele diakon Tihon Tammes

Loe lk 2

✠ Gotlandil toimunud Theobalti VI konverentsist Sirje Säär ja Kadri Jäätma

Loe lk 2

✠ Pilte Pühade preestermärterite Mihhaili ja Nikolai säilmete avamiselt

Loe lk 4

✠ EAÕK metsalaagrist Tauri Tõlpt

Loe lk 5

✠ Perelaagrist isa Jüri Ilves

Loe lk 5

EVANGEELIUMISÕNA

See kõik on Jumalast, kes meid on enesega Kristuse läbi lepitanud ja andnud meile lepitusameti (2.Kor. 5,18)

Keegi ei saa üksinda oma lunastust täide viia. Inimene on loodud armastama. Kui Issand tõepoolest elab inimese südames, paisutab Ta seda lõpmatuseni, et inimene võiks saada Jumalaks, keda ta tõeliselt armastab. Aga selleks tuleb valvata, et süda ja vaim vabaneksid oma kirgedest ning häirivaist kujutluspiltidest. Et saabuks tervenemine sellest mõtete voost, mis inimest lakkamatult tagant tõukab. See tervenemine, mida Idakiriku suured vaimulikud isad nimetavad „*Püha Vaimu laskumiseks inimese südamesse*”, võtab tõelisele leppimisele ainuomase kuju. Ainult see võimaldab inimesel kasvada surnuist tõusnud Kristuse väes – Armastuses, mis on tugevam kui surm. Selle Kristuse, kes vabatahtliku ohvrina laskub alla surmavalda meid otsima, et meid päästes purustada kogu valede ja hävitustöö sisemine masinavärk. Kui püha Paulus ütleb, et Kristuses saame uueks looduks, mõtleb ta sellega, et omaenese Ihus, mis on suurem kui surma maailm, avab Kristus meile tee tõelisele inimesekssaamisele. Kõik on nüüdsest võimalik, sest Jumal on eelkõige See, kes halastab. Kes hoiab kõiki asju koos rahuga, mida olematuse tõmblused murda ei saa.

Kuna inimene kannab kõikjale sõda ja muudab erinevused lõhedeks, siis teeb lihaks saanud Jumal ise rahu ristivere läbi, et kinkida meie vabadusele võimalus teostada meis kõige rikkalikumaid ühendusi: mehe ja naise, maa ja taeva, näilisuse ja seesmise, loodu ja mitteloodu sünteese. Kui inimene ei ole lepituses Jumalaga, ei saa ta oma hinges ja ihus vastu võtta õndsakstegevat auhiilgust, mis tuleb Kõigekõrgemalt ja mis teda täielikult läbistab. Ja nii jääb ta üksi, kohutavalt üksi oma patuga. Patt on inimese jaoks pagendus, võõrandumine, eraldumine või täpsemalt - iseenda eraldamine perekonnast, samal ajal kui ühendus Jumalaga võimaldab tal uuesti koju tagasi pöörduda. Võimaldab naasta eraldatusest kogukonda ja olla kadunud poja eeskujul perekonda tagasi võetud. Just sellest räägib meile püha Paulus, kui ta kirjutab: „*Sest Kristuse armastus sunnib meid...¹⁵ ja ta on surnud kõikide eest, et elavad ei elaks enam eneste, vaid tema jaoks, kes on nende eest surnud ja üles äratatud.*”(2.Kor. 14-15).

Selle Jumala jaoks, meie Jumala jaoks, kellel on nälg ja janu õiguse järele ja kes seepärast teeb ennast kõige põlatumate, kõige „vähemate” sarnaseks. Ja tema Õigus, nagu tema Armastuski, on Tema enese saladus. See on igatühe täielik olemasolu kõikide osaduses. Kolmainsuse Õigus, Risti Õigus ehk teisisõnu, iseenesest lahti ütlemine, et teine oleks ... pikameelsus, tasadus, õrnus, rahu, ütleb apostel oma kirjas korintlastele.

Metropoliit Stefanus käis Olümposel.

Käesoleva aasta juulis leidis Kreekas Olümpose mäel Sparmoses asuvas Püha Kolmainu kloostris aset harva esinev tähtsündmus. Eesti metropoliit Stefanose vahendusel jõudsid sinna Tartu preestermartrite Mihhaili ja Nikolai säilmed.

Pühade säilmete pidulik vastuvõtt toimus Elassonase metropoliit Vassiliose ja kloostri vendade poolt 11. juuli õhtul. Vastuvõtmistalitusel peetud tänupalveteenistuse käigus pöördus Tartus märtrite haa avamise juures viibinud metropoliit Vassilios metropoliit Stefanose poole südamliku tänukõnega, milles tänas teda kogu Elassonase piirkonna rahva nimel austava külaskäigu ja sellega kaasnenud hindamatu annetuse eest ning kõneles pikalt Kristuse pühakute kohalolemise tähtsusest

Sest õrnus ja tasadus ja pikameelsus on tugevamad kui vägivald. Sest nende kaudu tehakse kõik elavaks ja teenitakse õiglust ning kannatatakse tagakiusamist tema pärast. Ja „Jumalariigi õigus” on uus suhe, elu suhe Jumala ja teiste inimestega, mis tunnustab ja austab teisi nende erinevuses. See, kes oli ilma süüta lasi ennast tappa ristil, et kinkida meile kõigile, armastuse igapäevastele mõrtsukatele, mitte ainult andeksandmine, vaid ka elu... Vaat sellisest õrnusest ja sellisest õiglusest palutakse meil osa saada: ülestõusmise pärast „on vana maailm möödunud ja uus tegelikkus käes.” See on kulminatsioonipunkt meie ühenduses Kristusega või pigem lõpppunkt, kus meis on veel ainult Jumal üksi. Ja nii nagu see armastusele on omane, laseme me tal vallutada kogu oma olemuse.

Siis ja ainult siis „halastatakse halastajate peale”: tagajärg saab siin põhjuseks ja lõppeesmärk alguspunktiks. Ühel päeval avastame, et saame olemas olla veel ainult Jumala halastuses. Kuidas saame siis ise mitte olla halastajad?

Kui puuduks nõudmine andekspalumise ja andeksandmise läbi lepitust otsida, jääksime kohutavalt üksi. Vaaruks olematuses, sest peaksime eirama teiste olemasolu. Olemasolu, mis muuseas on sama sisemine kui meil enestelgi. Ainult siis kui soovime tingimata kogeda leppimist, suudame märgata teiste kannatusi. Ilma leppimiseta ei saa meist „vaest, kes armastab oma vendi”, nagu seda meile meenutab püha Siimeon Uusteoloog, üks Bütsantsi suurimaid müstikuid.

Olla selle maailma traagilises körbes, kus kõik on kõikide ja ennekõike iseenese vaenlased, leppimise ja seega rahu kandja – see tähendab lihtsalt mitte tahta vastata rünnakule rünnaku, haavale haava, surmale surmaga. Järelikult olla leppimise ja seega rahu kandja tähendab eelkõige, et loobume teise süüdistamisest enese õigustamiseks. Mitte masohhismist ega selleks, et lasta ennast haletsusväärselt teelt pühkida, vaid selleks, et purustada vastastikuse hävitamise lõputu ahel. Et proovida haarata teine inimene, kes nüüdsest pole enam „vaenlane vaid sõber”, võimsasse ja ühisesse elu loomistõösse. Ärgem unustagem, et tagakiusamine, solvang, laim on vaid selle maailma näivus, mis puruneb Jumalariigi survele. Ehkki see näivus rebib lõhki meie liha, võtab „taevas” meid juba oma võimusesse selles kõige kesksema, kõige salajasema kaudu, mis peitub meis enestes. Teisisõnu - „inimese südame kaudu”, mis on kutsutud „lõpuks nägema Jumalat”.

+ STEFANUS,
Tallinna ja kogu Eesti metropoliit.

kloostri vendade poolt maalitavad pühakute ikoonid ning võtta võimalusel osa nende mälestuse tähistamisest Eestis.

Pühade preestermärtrite säilmete vastuvõtmise pidustused kulmineerusid hilisõhtul alanud koguõise jumalateenistusega, millel lauldi kohaliku metropoliidi ja kloostri isade poolt pühakute mälestuseks kirjutatud õhtu- ja hommikuteenistused. Liturgial teenisid mõlemad metropoliidid ühes kloostri ülema ja teiste isade ning metropoliit Stefanost saatnud diakon Tihoniga.

Külalised lahkusid kloostrist järgmise päeva hommikul peale ühist hommikusööki ning vastastikku antud lubadusi osaleda vastavalt võimalusele ka edaspidi üksteise tähtsündmustel.

diakon Tihon Tammes

JUHTKIRI

Omajagu hääd aega on möödunud kirikukogust. See lehenumber tuletab seda sündmust aga taas meelde. Hoolimata kaunist suvest, hoolimata ootustest, kaunist ilmast, hoolimata hoopis muudest mõtetest, mida suvi inimesi mõtlema ahvatleb.

Metropoliidi küsimused, milled ta esitas oma ettekandes, kannavad kirikut edasi ka Eesti lühikeses suves ja on oma olemuselt igavikulised. Vaevu jõuab inimene neid kõiki kogu aeg meenutada. Selleks abimeheks olgu siis Metropoolia teine ajalehenumber, mille eesmärk on suvejuttude kõrval pakkuda ainet ka mõtlemiseks nende asjade üle, mis puudutavad meid igal päeval. Elades õigeusklikena õigeusklikus Eestis.

Just õigeusklikus Eestis. Te ei eksinud lugedes. Maa, mille me oma väärtushinnangutega kujundame, muutub õigeusklikuks sellest hetkest alates, mil teeme samme andmaks ühiskonnale oma eluga lisaväärtust.

Eesti õigeusu elu õitseb suvel eriliselt. Õigeusukirikud peavad omi templipühi. Toimuvad külade kokkusaamised, inimesed naeratavad üksteisele tihedamini. Inimesed saavad kokku. Kokku. Siin on mõtteainet. Kui palju keegi meist suvele annab? 2005. aasta õigeusu suvele?

Kas mõne kiriku varemete juurest kaovad saladuslikul viisil rinnuni ulatuvad umbrohuväljad? Kas jääb vähemaks lepavõsa, murendamas kirikuseina? Kas meie kallite hauad on puhtad ja kaunid ja kas nende juures on palvetatud? Lauldud “igavene mälestus?”

Sellised on Metropoolia mõtted keset Suurt Õigeusu Suve. Selliste mõtetega hingame ja elame ning anname need teile selle lehenumbriga kaasa.

diakon
Johannes Sakarias Leppik
toimetaja

Foto: Lina Raska

PIISKOPLIK LITURGIA KURISTE KIRIKUS HIIUMAAL.

5. juunil toimus Hiiumaa Jumalasünnitaja Sündimise kirikus üle hulga aja taas piiskoplik liturgia meie esikarjase metropoliit Stefanuse eesteenimisel. Koguduse juhatuse liige Hillar Padu kirjutab Hiiumaa koguduse ajaloost ja tänapäevast.

Süda-Hiiumaa kurdistavat linnusümfooniat ja kukulindude koori ehmatasid 5. juuni hommikul Jumalasünnitaja Sündimise Kuriste kiriku kellalöögid – toimus piiskoplik liturgia metropoliit Stefanose teenimisel. Kirik valmis aastatel 1885-1890 ja kogudus tähistab tänavu juulis oma pühamu sisseõnnistamise 115. aastapäeva. Noil aastail, venestamise kõrgperioodil, ehitati Hiiumaale kolm samalaadset õigeusu kirikut. Puski ja Kuri kirikud hävisid viimases sõjas. Ainus tegev kogudus läbi kogu pika ajavahemiku säilis Kuristes, mis nüüdse Käina valla territooriumil. Rahvasuus vene kirikuks kutsutav Kuriste kirik pole siiski ainuüksi tsaari ukaasiga Hiiumaale rajatud. 115 aastat tagasi käisid ärksamad hiidlased mandril tööl, nagu praegugi käiakse. Aastal 1884 sattus üks neist, tislەر Tõnis Padu, Haapsalus õigeusu kiriku jumalateenistusele. Asi hakkas meeldima. Tema õhutusel võtsid veel neli meest uue usutunnistuse omaks ja nii said neist apostlik-õigeusu “maaletoojad” Hiiumaal. Juba järgmisel aastal alustati Tõnis Padu elukoha lähedal Kuristes esimese pühamu ehitamist. Kivid olla toodud Euroopast, ehitajaiks olnud saarlased. Veel enne uue pühamu valmimist toimusid jumalateenistused Tõnise Matse-Padu talu koduõuel. Suured saarepuud, mille harude vahel rippusid kirikukellad, on tänaseni säilinud. Peale kiriku valmimist astusid uue koguduse liikmeks ligi nelisada Emmaste valla talupoega.

Hetk liturgialt Kuriste kirikus (Foto: Kalle Paik)

Sajandivahetuseks oli koguduses liikmeid üle 1500. Mida siinjuures tsaari peibutustest (tasuta maatükk ja kirikukool) ka ei räägitaks, peab põhipõhjuseks uue usutunnistuse kiires levikus pidama eelkõige viha saksasoost luteriusu kirikhärrade vastu. Nii ei tohiks EAÕK ajalooliste juurte ja venestamise vahele mingil juhul otsest võrdusmärki seada. Tänane Hiiumaa Jumalasünnitaja Sündimise Kuriste kiriku kogudus oma ligi kuuekümmne aktiivse liikmega teab ja tunneb kiriku ajalugu üsna hästi. Autoriteetne ja Hiiumaal ülipopulaarne ülempreester oikonomos Emmanuel Kirss suutis oma pikaajalises töös koguduse vaimulikuna “vene” asja “eesti” asjast selgelt lahus hoida. Teeniti Jumalat, mitte ideoloogiat. Tuhat tänu talle selle eest tänaseni. Ühes plaanis on hiidlastel preestritega üldse vedanud. Preester Aleksander Sarapik ja tema äraolekul meid teeninud preester Jüri Ilves on Hiiumaal oodatud külalised. Kuid just nimelt külalised, sest pidevalt Hiiumaal resideeruvat

preestrit meil pole. Ja see on see teine, halvem plaan, millega meil vedanud senini pole. Tõsi, metropoliit Stefanus peab oma südameasjaks hiidlaste probleem lahendada. Seniks, kui meil oma kohalik vaimulik puudub, on ta meid isiklikult nõu-jõu ja jumalasõnaga lohutamas käinud. Viimati siis 5. juulil. Piiskoplik liturgia oli sündmus üle Hiiumaa. Kirik oli rahvast tulvil ja hea sõnaga meenutasid teenistust ning tänasid metropoliiti isegi naabruses asuva Mänspe luterliku koguduse liikmed, kes olid meie teenistusel külalistena. Kirikupea Stefanusele olid abiks liturgia läbiviimisel preester Aleksander Sarapik, arhidiakon Justinus Kiviloo, diakon Johannes Sakarias ja Indrek Sarapuu. Muidugi oli kohal ka väike kaunihäälnne ansambel. Hiidlased on tänulikud.

Hillar Padu,
koguduse juhatuse liige

Välisuudised

USA Kongress menetleb resolutsiooni Oikumeenilise Patriarhaadi toetuseks

WASHINGTON, Orthodox News – USA kongresmen Robert Menendez esitas kongressi väliskomisjonile reolutsiooni eelnõu Oikumeenilise Ptriarhaadi toetuseks, mille komisjon saatis menetluseks kongressi täiskogule.

Resolutsiooni eelnõu viitab Türgi valitsuse sammudele, mis ei tunnusta Oikumeenilise Patriarhaadi rahvusvahelist staatust, lubavad seada patriarhi kandidaadiks üksnes Türgi kodanikke, keelavad Halki Teoloogilise Kooli taasavamise ning on konfiskeerinud 75 protsenti patriarhaadi varadest. Resolutsioon nõuab Türgilt lõpetada igasugused diskrimineerivad sammud Oikumeenilise Patriarhaadi suhtes, eriti need, mis baseeruvad usulistel kaalutlustel. Resolutsiooni tehtud muudatused nõuavad Türgilt Oikumeenilise Patriarhaadi: rahvusvahelist tunnustamist, patriarhaadile õiguse andmist koolitada vaimulikke hoolimata nende rahvusest ning tunnustama patriarhaadi õigust tema varale ning inimõigustele. Türgi alustab kõnelusi liitumiseks Euroopa Liiduga selle aasta 1. oktoobril.

Oikumeeniline Patriarh Bartholomeos I teeb visiidi USA-sse

NEW YORK, Goarch.org, - Kõrgesti Pühitsetud Ameerika peapiiskop Dimitrios teatas, et Tema Pühadus Oikumeeniline patriarh Bartholomeos I teeb järgmise aasta 4.-8. jaanuarini visiidi USA-sse Atlanta metropooliasse.

Patriarh võtab osa Isaandaristimise püha tähistamisest Tarpon Springsis Florida osariigis ja peab samas patriarhliku liturgia. See on esimest korda, kui Oikumeeniline patriarh külastab Tarpon Springsi nendel pühadel.

Oikumeeniline Patriarh Tallinnas 2003 a. (Foto: Margus Kivi)

Patriarhi saadab Atlanta metropoliit Alexios. Tarpon Springsi suurimale kirikupühale on oodata kümneid tuhandeid inimesi. Pühade keskmes on suur veepühitsemine. Peale pühade tähistamist sõidab patriarh Bartholomeos New Orleansi, ja külastab Püha Kolmainu katedraali. New Orleansi kreeka õigeusu kogudus oli esimene USA-s, mis asutati USA Kodusõja ajal 1864. aastal.

Paavst Benedictus XVI võttis vastu Oikumeenilise Patriarhaadi delegatsiooni

VATIKAN, VIS, - Rooma paavst Benedictus XVI võttis peeterpaulipäeval Roomas vastu Oikumeenilise Patriarhi Bartholomeos I lähetatud delegatsiooni.

Oikumeenilise Patriarhaadi delegatsioon külastab traditsiooniliselt peeterpaulipäeval Vatikani, nagu ka Roomakatoliku Kiriku delegatsioon külastab Oiumeenilist Patriarhi 30. novembril Püha Andrease päeval. Paavst Benedictus meenutas Patriarh Athenagorase ja paavst Paulus VI ajaloolist kohtumist Õlimäel ning patriarh bartholomeose ning paavst Johannes Paulus II kohtumist Püha Peetruse basiilikas veidi enne paavsti surma. Paavsti sõnul tuleb ühendada jõud, et dialoog katoliiklaste ja õigeusklike vahel, mis algas

1980. aastal annaks tulemust. Ta väljendas oma tunnustust patriarh Bartholomeosele, kes töötab väga pingsalt, et katoliiklaste ja õigeusklike dialoog oleks aktiivne. Paavst palus Oikumeenilisele Patriarhile edastada tema siira ja kindla soovi otsida kõigi kristlaste täielikku ühtsust.

Damaskuses tähistati Antiookia Patriarhaadi asutamist

DAMASKUS, Serbia Patriarhaadi uudised, - Damaskuses tähistati peeterpaulipäeval Antiookia Patriarhaadi asutamist traditsioonilise õhtuteenistusega Kaukaubi Pühade Peetruse ja Pauluse kloostriis.

Õhtuteenistuse viis läbi Antiookia patriarh Ignatios IV. Järgmisel päeval teenis patriarh Ignatios Damaskuse Püha Jumalaema Üinimise katedraalis Damaskuses. Liturgia järel annetas patriarh Igantios Antiookia Patriarhaadi autasu Vene skulptorile Aleksandr Rukavišnikovile. Antiookia oli Rooma Impeeriumi suuruselt kolmas linn Rooma ja Aleksandria järel. Tänapäeval on see väike Türgi linnake Iskendrioni maakonnas, mis kanooniliselt kuulub Antiookia Patriarhaati. Patriarhi aujärg asub Süüria pealinnas Damaskuses. Antiookia Patriarhaati kuulub ligi 400.000 õigeusklikku Süürias ja Liibanonis ning ligi 100.000 õigeusklikku Iraagis, Suurbritannias ja USA-s.

Jeruusalemma patriarhi ametisse kandideerib 13 vaimulikku

JERUUSALEMM, Jeruusalemma Patriarhaadi uudised, - 13 vaimulikku on andnud oma nõusoleku, kandideerimaks Jeruusalemma patriarhi ametisse pärast senise patriarhi Ireneose ametist vabastamist, vahendab patriarhaadi kodulehekül.

Gotlandil toimus Theobalti VI konverents.

19. - 21. maini toimus Visbys Gotlandil järjekorras kuues Theobalti konverents. Konverentsi delegaat Sirje Säär ja kirikuvalitsuse liige Kadri Jäätma andsid ülevaate konverentsist ja selle ümber toimuvast.

Konverentsi seekordne teema oli “Inimeste vaba liikumine,” alateemaga “Võimalused ja väljakutsed Euroopa Liidu integratsiooni Balti regioonis. Kirikute roll ja võimalused.” Konverentsil osales üle 70 inimese kümnest riigist, nagu Soome, Rootsi, Taani, Eesti, Läti, Leedu, Poola, Saksamaa, Venemaa ja Suurbritannia. Theobalt ühendab Läänemere-äärsete katoliku, õigeusu ja protestantlike kirikute esindajaid.

Eestist osalesid peale meie kiriku esindajate ka Ülle Keel ja Eva-Liisa Jaanus luterlikust kirikust ning isa Leonti Morozkin Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirikust. Konverentsi töös osales ka Eesti Vabariigi konsul Visbys Veljo Pärli. Theobalti konverentsi tööteemad valmisid juba regionaalsetel oikumeenilistel seminaridel. Eestis toimus 16. aprillil integratsiooniteemaline seminar “Oma ja võõras Eestis,” mis viidi läbi EELK keskuses. Seal pidas teoloogilise ettekande “Võõras inimene kui Jumala näo kandja. Õigeusu perspektiiv” Tallinna ja kogu Eesti metropoliit Stefanus. Poola ja Saksamaa ühiseid probleeme käsitav vastav seminar toimus Hamburgis ning Soome-Venemaa probleemistikku arutati seminaril Peterburis. Seminarid toimusid ka Taanis ja Lätis. Seekordse Theobalti konverentsi peaeesmärk oli identifitseerida kiriku roll ja vastutus integratsiooniprotsessis.

Kadri Jäätma
Sirje Säär

Patriarhaadi Sinod alustas protsessi, mille tulemusena valitakse uus patriarh. Seaduse kohaselt võib patriarhiks kandideerida iga arhimandriidistaatuses vaimulik. 13 kandidaadi seas on Metropoliit Timotheos ja peapiiskop Aleksius, samuti metropoliit Kornelius, kes on praegu patriarhi kohusetäitja. Valimiste järgmise sammuna saadetakse nimekiri kandidaatide nimedega Iisraelile, Jordaaniale ning Palestiina Omavalitsusele kooskõlastamiseks. Seaduse järgi vajab patriarh kõigi kolme riigi nõusolekut. Lõplik hääletamine leiab aset augustis Sinodi kinnisel istungil. Esimeses vooru lõppedes läheb teise vooru kolm Sinodi valitud kandidaati ning päeva teisel poolel valitakse patriarh nende kolme kandidaadi seast.

Gruusia patriarh külastas Aserbaidžaani

BAKUU, Serbia Patriarhaadi uudised, - Ülipühitsetud Gruusia patriarh Ilia II tegi Aserbaidžaani valitsuse kutsel 5.-8. juunini ametliku visiidi Kaspia-äärseesse riiki.

Visiidi käigus külastas patriarh Ilia Bakuus Vene Õigeusu Kiriku Bakuu ja Kaspia piiskopkonna katedraali, kus pidas mälestusteenistuse. 7. juunil allkirjastas patriarh Ilia II Bakuus kahepoolse dekalaratsiooni rahu loomiseks Kaukasuses koos Kaukasuse islamikogukonna juhi Šeik ul-Islam Alahšukjoro Pašazadega. Deklaratsioon kutsub üles ühendama religioonidevahelised püüdlused loomaks ja säilitamaks rahu Kaukasuses ning annab võimalused edaspidiseks koostööks.

Patriarh Ilia II visiidi ajal võttis Tema Õndsuse vastu ka Aserbaidžaani president İlham Əliyev, kes omistas patriarhile Au ordeni – riigi ühe kõrgema autasu.

Foto: Margus Lepvalts

EESTI APOSTLIK-ÕIGEUSU KIRIKU TÄISKOGU TOIMUS 16. JUUNIL 2005

EAÕK korralisel täiskogul, mis toimus 16. juunil Tallinna Issandamuutmise kirikus, pidas ettekande Tallinna ja kogu Eesti metropoliit Stefanus. “Metropoolia” avaldab selles lehenumbris ülemkarjase sõnavõtu teksti esimese osa, teine osa ilmub järgmises numbris.

Mu armsad vennad Kristuses, preestrid ja diakonid, kallid koguduste esindajad,

Tervitan teid kogu südamest ja tänan, et olete taas kord vastanud meie kutsele. Täiskogud ei ole mitte ainult selleks, et võimaldada kirikuvalitsusel aru anda aasta jooksul tehtud tööst. Eelkõige on iga täiskogu võimalus taas kohtuda vennalikus rõõmus, rääkida tulevikuplaanidest. Samuti mõne tunni jooksul osa saada sellest ainulaadsest ja imelisest tegelikkusest, kus üheskoos moodustame Issanda ja Päästja Jeesuse Kristuse ümber ühe ihu, mille liikmed me kõik oleme.

Möödunud tööaasta juunist 2004 kuni juunini 2005 on olnud viljakas ja paljutootav vähemalt kahes meie Kiriku kui institutsiooni stabiilsuse seisukohalt olulises punktis. Meie uus põhikiri on Kiriku ja koguduste elus üldiselt hästi omaks võetud ning ka meie Kiriku majanduslik seis näib pakkuvat tuleviku jaoks küllaldasi tagatist. Ühelt poolt on see kõik teie hea tahte nähtav tulemus, mis teeb meie organite hea toimimise usaldusväärseks. Teisalt on see meie kirikuvalitsuse liikmete järjekindla ja kooskõlastatud tegevuse tulemus. Need inimesed pole kokku hoidnud ei aega ega vaeva, et kõigi jaoks parimal viisil ära kasutada meie avanenud majanduslikke võimalusi. Ja viimaks ometi on käes positiivne tulemus. Kui me jätkame samas vaimus, suudame 2006. aasta lõpuks tagada Kirikule püsiva iga-aastase sissetuleku.

Tänase päeva jooksul tutvustavad minu kaastöölised teile

mitmekülgset ja põhjalikult EAÕK tänavust majandusaasta aruannet, mille esitame teile kinnitamiseks. Mis minusse puutub, siis olen veendunud, et avaldate neile oma heakskiitu ja rahulolu, mida nad igati vääriavad.

Mina omalt-poolt sooviksin pikemalt peatuda viiel punktil: rääkida suhetest teiste Õigeusu Kirikutega ja oikumeenilistest suhetest, koguduste elust ja teie osast selles, noortetööst, usuõpetusest ja lõpetuseks sotsiaaltööst.

Suhted teiste õigeusukirikutega ja oikumeenilised suhted.

Tõsiasi, et meie kirikul on autonoomse kiriku staatus, toob meie jaoks kaasa kohustuse hoida ja arendada mitmesuguseid suhteid nii erinevais maailma paigus olevate Õigeusu Kirikutega kui ka teistes kristlikesse konfessioonidesse kuuluvate kirikutega.

Õigeusu Kirikute vahelises suhtlemises tuleb meil endiselt taluda Moskva Patriarhaadi meie vastu suunatud avalduste negatiivseid mõjusid. Vaatamata sellele on ilmne, et õigeusu maailm tervikuna vaatab meid lugupidamisega. Meie Kirik sai ametliku kutse osaleda uue Aleksandria patriarhi ametisepühitsemise tseremoonial, kus meid esindas ülempreester Rafael Hinrikus. Mina osalesin isiklikult pühade Johannes Kuldsuu ja Gregorius Teoloogi säilmete tagasisaamise auks Konstantinoopolis korraldatud pidustustel ja võtsin osa ühisest jumalateenistusest, mida juhatas Tema Pühadus Oikumeeniline Patriarh Bartolomeus, milles osalesid kõigi kohal olnud Õigeusu Kirikute esindajad. Vaatamata sellele, et nii Aleksandrias kui Konstantinoopolis protesteeris Moskva Patriarhaat meie kohaloleku vastu, ei seadnud ükski Õigeusu Kirik kahtluse alla meie õigust osaleda neil üritustel. Sootuks vastupidi.

Samuti on viimastel kuudel veelgi tugevamaks muutunud pikaajalised ja püsivad sidemed Soome Õigeusu Kirikuga, head

suhted on kujunemas Kreeka ja Küprose Kirikutega. See võtab aega ning nõuab püsivust ja suurt kannatlikkust. Samuti tuleb rahuloluga tõdeda, et Ülipühitsetud Moskva patriarh Aleksius vastab isiklikult minu jõuludeks ja ülestõusmispuhadeks saadetud õnnitluskaartidele. Ma näen selles julgustavat märki, mis veenab meid jätkuvalt suhtuma oma vene vendadesse vennaliku avatusega paremate aegade ootuses ja lootuses, jäädes kindlaks oma õigustele nii rahvusvahelisel Õigeusu Kirikute tasandil kui ka siin, omal maal.

Samuti oleme me luterliku, anglikaani ja nüüd ka rooma-katoliku kirikuga dialoogi arendavate rahvusvaheliste õigeusu komisjonide täieõiguslikud liikmed. Kuulume ka rahvusvahelisse Õigeusu Kiriku liturgikakomisjoni, mida küll käesoleva ajani kahjuks veel kokku kutsutud ei ole. Samuti osalesime juba teist korda Kreeka Õigeusu Kiriku korraldatud rahvusvahelisel õigeusklike kokkusaamisel, mille teemaks on tänapäevased hereesiad ja usulahud.

Ma arvan, et rohkemat pole vaja lisada. Igati võib ise otsustada, kui oluline on meie aktiivne osalus ja millist vaimset ning teoloogilist pühendumist see meilt nõuab. Tõsiasi, et suudame korrapäraselt vastata meile saadetud kutsetele, näitab ilmekalt, et oleme võimelised täitma seda kohta, mis meie õigeusu maailmas kuulub ja, et meie panust osatakse hinnata. Ma tänan meie esindajaid, kes meie kiriku nimel on teinud head tööd, eriti isa Mattias Pallit, kes alati on valmis täitma neid erilisi ning suurt peenetundelisust nõudvaid ülesandeid.

Meie Kirik peab samuti täie tähelepanuga suhtuma oikumeeniaküsimustesse. Seda eelkõige aktiivse osalemise kaudu Eesti Kirikute Nõukogu töös. Samuti on meie Kirikul aktiivne roll oikumeenilistel kohtumistel, mida regulaarselt korraldab Visbys Rootsi Kiriku eestvõttel ellu kutsutud võrgustik Theobalt. Alates möödunud aastast osaleme ka rahvusvahelistel interkonfessionaalsetel munkade ja nunnade kohtumistel, millesse on kaasatud eelkõige kõik Euroopa suured kloostriliikumised (katoliiklased, õigeusklikud ja mõnes paigas ka protestantlikud kirikud).

Kristlaste ühtsuse suunas tehtud pingutusi tuleb pidada tõeliseks vaimulikuks sündmuseks. See on pidev dialoog, mis celdab vaatamata raskustele kristlaste tahet, sest ainult selline dialoog võimaldab lahendada erinevate kristlike konfessioonide ees seisvaid küsimusi. Me peame neist probleemidest rääkima sügavuti. Oikumeenia on võimalik ainult kõigi kristlaste - milline ka poleks nende kuuluvus - ühise pingutusena uuesti keskenduda Kristuse salasusele. Seda vaatamata õpetuslikele erimeelsustele ja ajalooliselt välja kujunenud olukordade keerukusele. Me teame, et kristlastevahelises suhtlemises esineb ka vajakajäämisi, aga evangeelium käsib meil teha kõik selleks, et kristlased asuksid teele tõelise Kirikute osaduse suunas.

Ning veel: olles silmitsi maailmaga, mis on lõhenenud ja tasakaalust väljas, olles silmitsi arvukate väljakutsetega, millele me siin Eestis kõik ühiselt peame vastu astuma, et olla toeks üha enam Jumalast eemalduvale ja materialismi kalduvale ühiskonnale, kandkem hoolt, et kõik see toimuks kristlaste vahelises halastuse vaimus (1.Kor 16, 13-14). Et meie, kristlased, võiksime omavahel elada rahu ja kooskõlas. Sellest väljavaatest lähtudes ja meie Kiriku võimalusi arvesse võttes, soovin, et meie tegevus Eesti Kirikute Nõukogus muutuks konkreetsemaks ja meie osalus aktiivsemaks.

Meie töötajateks Eesti Kirikute Nõukogus on põhiliselt olnud isa Mattias Palli ja proua Sirje Säär. Nii on üheks meie Kiriku cestkõnelejaks selles üksnes meestest koosnevas nõukogus naine.

järgneb lk.6

Pühade preestermärtrite Mihhaili ja Nikolai säilmete avamine ja teenistus Tartu Jumalaema Uinumise kirikus

30. mail avati Tartu Jumalaema Uinumise kirikus Püha märterpiiskop Platoni kaaskannatajate Püha Mihhaili ja Püha Nikolai hauad.

Metropoliit Stefanuse juhtimisel puhastati pühade ülempreestrite Mihhaili ja Nikolai säilmed ning pesti need valge viinamarjaveini ning roosiveega. Pärast pühakute riietamist peeti Uspenski kirikus metropoliidi eesteenimisel palveteenistus. (Fotod: Marina Treima)

Foto: isa Jüri Ilves

Algas EAÕK Noorte Liidu kuues laagrisuvi

Aastate jooksul on peetud mitmeid erinevaid laagreid nii noortele, kui peredele mõeldes. Meeldetuletusena olgu öeldud, et esimese laagri pidasime Saaremaal Maasilinnas aastal 2000.

Üldeada on, et laagrite edukaks ja tõrgeteta läbiviimiseks on vaja koolitatud inimesi, kes oskaksid tegutseda igas ettejuhtivas olukorras.. Et meil aga inimestega(iseäranis noortega) kitsas on, pole uudis. Seda rõõmustavam on tõsiasi, et meie Kirikus on Noorteliidu tegutsemisajal üles kasvanud grupp noori aktiivseid inimesi, kes on täis tahtmist võtta endale see vastutusrikas osa – teha tööd meie Kiriku laste ja noortega. Selle tõsiasja tõestuseks oli 28.mail Tallinnas püha Platoni kirikukeskuse uutes ruumides peetud noorte rühmajuhtide

Perelaager 2005

Perelaagris kogeti pühaduse puudutust

Seekordne perelaager Karula laagrikeskuses toimus 11.-17.-juulini. Ilmade poolest sooja ja päikesega õnnistatud, kokkutulnuid 48 perelist, kellest 34 lapsed ja noored.

Kiriku suurim rikkus on tema inimesed ja püha traditsioon. Seda, kui heaks traditsiooniks on saanud meie suvelaagrid, said sedakorda tundma kirikuinimesed Eestimaa erinevaist kogudusist Hiiumaast Valgani, Saaremaast Tartuni, Tallinnast rääkimata. Kõrvale jäänud Pärnu- ja Setumaa saavad ehk tuleval aastal oma ridu koondada ja oma peredele kosutavat puhkust võimaldada. Laagri teemaks valitud „Pühadus ja pühakud“ raamis kogu nädalat. Igal hommikul koguneti kuulama ettekannet antud teemal, millele järgnenud vestlusvormis avatud diskussioon oli heaks võimaluseks leida vastuseid endas tekkinud küsimustele. Isad Aleksander, Rafael, Mattias, Andreas ja metropoliit Stefanus avasid suurepäraselt seda meile eluliselt nii vajalikku valdkonda. Oleme ju kõik kutsutud olema pühad!

Laagrielu igapäevaseks raamiks on jumalateenistused. Laagri avamisel talitatud veepühitsus koos järgnenud ristikäiguga mööda laagri territooriumi kujunes pidulikuks ja nii mõnelegi laagrilisele esmakordseks kogemuseks. Pühitsetud veega piserdamise läbi said õnnistuse kogu nädalaks laagriliste eluruumid ja telgid, samuti kirik ja selle ümbrus. Igapäevased hommiku- ja õhtupalvused andsid igale päevale oma palverütmi. Laagri vaimulikuks oli isa Andreas, nädalalõpul isa Jüri. Kehalise aktiivsuse eest olid hoolitsemas Leena(hommikuvõ imlemine), Avo ja Herik(sportlikud mängud). Laagri jooksul peetud võrkpalli- ja jalgpallivõistlused olid emotsionaalsed ja pealtvaatajatele elamusi pakkuvad. Omaette huvitavaks ettevõtmiseks on iga-aastane maastikumäng, mis seekord oli 4,5 km. pikkune. Kuues kontrollpunktis, mis tulid üles leida, ootas võistlejaid küsimus, mille eest saadud punktid

NOORTELIIDU SUVELAAGRID

Fotod: Margus Kivi ja Margus Lepvalts

koolitus. Ürituse Noorteliidu poolseks koordinaatoriks oli allakirjutanu, koolitajateks preester Juha Hirvonen Helsingist (Soome Noorteliidu juhatuse esimees) ja Anna Kaisa Leussu Joensuust (Soome Noorteliidu juhatuse liige). Mõlemad on juba palju aastaid aktiivselt tegelenud noortetöõga ja seeläbi omandanud suured kogemused selles meile uudes vallas. Vajadus taolise koolituse järele on olnud meil juba aastaid. Eriti teravalt tõuseb see esile meie iga-aastastes laagrites. Seetõttu oli koolitus planeeritud praktilise tegevusena, millele lisandus teave laagri ülesehitusest ja rühmade moodustamise põhimõtetest laagrites. Isa Juha ja Anna Kaisa juhtimisel mängisid noored läbi erinevaid tutvumis-, tähelepanu-, aistingu- ja usaldusmänge. Ettevõtmine kujunes väga lõbusaks, kõik osalejad said hea tuju ja elamuse osalisteks. Omandatut saavad kõik rakendada juba sel suvel peetavates laagrites. Kurvastav oli asjaolu, et huvilisi oli tulnud vaid Tallinnast ja Haapsalust. Loodetavasti äratav see õnnestunud üritus huvi sedalaadi kooskäimiste vastu. Noorteliit on võtnud eesmärgiks korraldada noorte temaatilisi kohtumisi-koolitusi Eesti suuremates keskustes, kus saaksid osaleda ka need, kes võib-olla sõidukulude tõttu seekord eemale jäid. Tänuõnad kõlaga koolitajatele ja meile suurepärase lõunasöögi valmistanud Margus Lepvaltsile!

preester Jüri Ilves
EÕNL juhatuse liige

koos raja läbimisel saavutatud ajaga andsid kokku tulemuse. Küsimused olid koostatud laagri jooksul loengutes käsitletud materjali põhjal. Distantisi lõpus ootas viimane kontrollpunkt, mille järel tuli ujuda ümber järve asetatud märgi ja visata nooltega täpsust.

Karula laagrikeskus asub üsna lähedal Karula Rahvuspargile – kõigest 15 km mööda künklikke kruusateid. Ajendatuna soovist selle iluga tutvuda, võeti ette poolepäevane retk. Karula valla buss viis rahva Rahvuspargi keskuse juurde, kust jätkati teekonda jalgsi mööda Ähijärve maalilist kallast. 3-kilomeetrise kõndimise järel, mis kulges läbi metsade ja koprasalude, jõuti tagasi järve äärde. Kosutava supluse ja kehakinnituse järel sõideti Metsamoori pereparki kaema. Peab ütleva, et nähtu ületas igasuguseid ootusi. Umbes hektari suurune künklik ala sisaldas endas palju avastamisväärsset – fantaasiarikkad puust kujud, huvitavad puud, mille otsas sai istuda, nagu troonil, nutikad kiiged, püstkoda koos lõõmava lõkketulega jne. jne. Isu täis lustinud, liiguti edasi Kaika kiriku juurde, mis kurvastuseks on täiesti lagunenu. Juba esimesest laagrist peale on heaks traditsiooniks näidendite lavastamine. Lavastaja Mardi käe all nägi ilmavalgust uus tükk, mille omaloominguline muusikaline kujundus kitarriduolt, hästi läbimõeldud tegelaskujud ja kostüümid olid nauditavad. Pealtvaatajate silme all lahtikeritud tegevuse käigus selgus ka etenduse idee – armastust rahaga ei võida. Laagriliste jaoks kujunes kindlasti kõrghetkeks meie metropoliidi külaskäik, kes saabus laupäeva pealelõunal. Koos veedeti vestlusevormis tunnike, nauditi koos õhtuoodet, teeniti õhtupalvus ja elati kaasa laagri väiksemate spordivõistlusele. Pühapäev algas rõõmsa sünnimusega – ristasime ja salvisime laagri pisima, kolmekuise Johannese. Järgnenud jumalikul liturgial teeninud metropoliit Stefanus õnnistas laagrilisi ja kohaletulnud Karula koguduse taastamist soovivaid külainimesi. Märkamatult läbi saanud nädal tõi nii mõnelegi ärasõitjale lahkumispisara silma. Märka lisa ka laagri kokkupanemisel ootamatult kaelasadanud paduvihm koos äikesega, mis üllatas kõiki pärast päikeselist nädalat. Suur on korraldajate rõõm ja tänu – tänu Jumalale kogu õnnistuse eest, mida kogesime, tänu kõigile, kes aitasid laagri õnnestumisele kaasa, tänu kõigile osalistele! Uute kohtumisteni Noorteliidu laagrites!

preester Jüri Ilves
Perelaagri 2005 koordinaator

Toimus EAÕK metsalaager.

EAÕK Noorte Liidu metsalaager, mis oli oma järjestikusest kolmas, toimus Kõrvemaal 30. juunist 03. juulini.

Üheksaliikmeline rühm, koos laagrikorraldaja Miriam Treimaga nägi ja koges oma teel nii mõndagi huvitavat - saadi tunda raskusi ja katsumusi ning imetleti kaunist Eesti loodust. Ööbiti telkides: iga kord eri paigas ning alati veekogu läheduses. Pärast väsitavaid matku võeti tihti aeg maha ja algasid arutelud erinevate teoloogiliste teemade üle. Piibliteemadel puudutati Matteuse ja Markuse evangeeliumeid, kust loeti teatud lõigud ja siis arutleti nende üle, kohati avaldati eri inimeste (eriti noorte) poolt väga huvitavaid ja mõtlemapanevaid väiteid, mida kohendasid ja täiendasid vanemad ja elukogenumad.

Esmakordselt võtsid meie kiriku metsalaagrist osa ka kolm naissoo esindajat, kes meestega sama vapralt teed läbisid. Palju metsas olemisest õpiti Treimade pere kolmelt pereliikmelt, keda tihti jälgiti ja kelle õpetusi aupaklikult kuulati. Laagri viimasel päeval - pühapäeval - ärgati vara, pakiti asjad ja alustati teed Aegviidu raudteejaama. Seal suunduti rongiga Tallinnasse, kus Siimeoni ja Naisprohvet Hanna kirikus laager liturgiaga lõpetati. Kohal oli ka metropoliit Stefanus, kes meid õnnistas ning kellega laagrimuljeid vahetati. Selle aasta metsalaager viis taas noored eemale oma igapäevamuredest ja mugavustest, õpetas meile taas natuke rohkem iseseisvust ning mis kõige tähtsam, tugevdas noorte ühtekuuluvuse tunnet ja sõprust Kristuse ees.

Tauri Tõlpt

Metsalaager 2005

СОБОР ПРАВОСЛАВНОЙ ЦЕРКВИ ЭСТОНИИ
16 ИЮНЯ 2005

РЕЧЬ АРХИПАСТЫРЯ

Мои дорогие братья во Христе, священники и диаконы, дорогие представители приходов!

Сердечно приветствую вас всех и благодарю, что вы откликнулись на наше приглашение. Соборы существуют не только для того, чтобы дать Церковному правлению возможность отчитаться о проделанной за год работе. Каждый Собор, прежде всего, это преисполненная братской любви встреча, возможность поделиться планами на будущее и стать на несколько часов участником того уникального и чудесного действия, где мы, собравшиеся у Господа и Спасителя нашего Иисуса Христа, образуем единое тело, членами которого мы все являемся.

Прошедший год с июня 2004 по июнь 2005 был плодотворным и многообещающим по крайней мере в двух существенных для стабильности нашей Церкви как институции отношениях: наш новый устав был в общем положительно принят Церковью и приходами, а материальное состояние нашей Церкви позволяет нам надеяться на более обеспеченное будущее. С одной стороны, это видимый результат проявленной вами доброй воли, что в свою очередь делает слаженную деятельность наших органов еще более достойной доверия. С другой стороны, это следствие постоянной и согласованной деятельности членов Церковного правления. Эти люди не экономили ни сил, ни времени, чтобы наилучшим для всех нас образом использовать открывшиеся перед нами экономические возможности. Таким образом, мы имеем положительный итог. Если мы будем продолжать в том же духе, то к концу 2006 года мы сможем обеспечить Церкви ежегодный постоянный доход.

Сегодня мои сотрудники ознакомят вас с годовым отчетом ЭАПЦ, который мы представим вам на утверждение. Что касается меня, то я убежден, что вы отнесетесь к нему с одобрением. Со своей стороны, хотелось бы остановится на пяти пунктах: поговорить о межправославных отношениях и экуменических вопросах, о жизни приходов и вашей роли в ней, о работе с молодежью, о религиозоведении и, в заключение, о социальной работе.

ДОКЛАД НА СОБОРЕ ПЦЭ
16 ИЮНЯ 2005

О деятельности ОÜ ЕАОК Varahaldus.

Одна из целей поставленных Митрополитом Православной Церкви Эстонии Стефаном - создание эффективной, самостоятельной и развивающейся экономической среды, способной поддержать церковь в достижении ее целей. Новое Церковное правление ПЦЭ провозгласило приоритетом своей деятельности стабилизацию экономического положения церкви, в ходе которой:

- под строгий контроль были взяты расходы;
- был проведен анализ экономического положения церкви;
- были разработаны экономические стратегии.

В августе 2004 года Церковное правление утвердило свой первый (с сентября 2004 по декабрь 2004) четырехмесячный бюджет, к выполнению которого приступили в сентябре, т.е. в начале церковного года. На каждом собрании Церковного правления предоставляется отчет о поступлении запланированных на прошлый месяц доходов и о соблюдении бюджета в плане расходов. Бюджет, т.е. планирование доходов и расходов и следование затем намеченному плану, даст нам целостную картину экономического состояния церкви, а также возможность принимать экономически целесообразные решения по руководству.

Из бюджета, как прошлого, так и нынешнего года следует, что церковь расходует на свою повседневную деятельность больше, чем способно заработать ее имущество. Это означает, что наши расходы превысили

и продолжают превышать наши доходы. Ранее церковь покрывала свои расходы за счет продажи своего имущества. Так продолжать невозможно!

В прошедшем году мы получили обзор экономической среды церкви, разработали экономические стратегии, а так же получили первый опыт планирования и выполнения бюджета. Цель настоящего года – создание предпосылок для уравновешенного боджета на следующий год. Это означает то, что в будущем году производительность церковного имущества превысит повседневные расходы церкви.

Что мы сделали для того, чтобы все действительно пошло по плану?

В прошедшем году мы, в сотрудничестве с бюро по недвижимости AS Oberhaus, реализовали в аукционном порядке неприбыльный, требующий больших инвестиций и имеющий низкий прибыльный потенциал объект недвижимости Пикк 66 по цене 14.361.990 крон, из которых, после вычета расходов связанных с сделкой, на наш счет поступила сумма 13.853.575 крон. Все поступившие средства были реинвестированы.

Смелым решением предыдущего церковного года было основание церковью собственного коммерческого предприятия ОÜ ЕАОК Varahaldus. Церковь есть и будет являться единственным собственником ОÜ ЕАОК Varahaldus.

Цель ОÜ ЕАОК Varahaldus – быть предприятием проектного типа, осуществляющим инвестиции управление посредством привлечения профессионалов своего дела с целью увеличить доходы ПЦЭ для достижения ее целей.

МЕЖПРАВОСЛАВНЫЕ ОТНОШЕНИЯ И ЭКУМЕНИЧЕСКИЕ ВОПРОСЫ

Наличие у нашей церкви автономного статуса означает для нас обязанность поддерживать и развивать разносторонние отношения как с Православными Церквями, находящимися в разных концах света, так и с другими христианскими церквями.

В общении с другими Православными Церквями мы все еще испытываем отрицательное влияние заявлений, направленных против нас Московским Патриархатом. Несмотря на это, совершенно ясно, что православный мир в целом смотрит на нас с уважением. Наша Церковь получила официальное приглашение принять участие в церемонии интронизации Александрийского патриарха, где нас представлял протоиерей Рафаил Хинрикус. Лично я принял пригласениена празднества, устроенные в Константинополе по поводу возвращения мощей свв. Иоанна Златоуста и Григория Богослова, участвовал в общем богослужении, которым руководил Его Святейшество Вселенский Патриарх Варфоломей и в котором принимали участие представители всех присутствовавших на празднествах Православных Церквей. Несмотря на протесты Московского Патриархата против нашего присутствия как в Александрии, так и в Константинополе, ни одна из Православных Церквей не оспорила нашего права принимать участие в этих мероприятиях. И даже наоборот.

В последние месяцы еще более укрепилась давняя и непрерывающаяся связь с Финской Православной Церковью, добрые отношения установились с Церквями Греции и Кипра. Все это занимает много времени, требует постоянной работы и огромного терпения. Также необходимо с удовлетворением признать, что Его Святейшество Патриарх Московский Алексей лично отвечает на присланные мной рождественские и пасхальные поздравительные открытки. Я вижу в этом знак, лишний раз убеждающий нас продолжать относиться к своим русским братьям с братской открытостью в надежде на лучшие времена, сохраняя в то же время верность своим правам как на международном уровне Православных Церквей, так и здесь, в своей стране. Мы также являемся полноправными членами международных православных комиссий, развивающих диалог с лютеранской, англиканской, а теперь и с римско-католической церквями. Мы принадлежим к комиссиям по литургии Православной Церкви, которую к сожалению еще не созывали. Мы также дважды участвовали в устроенной Греческой Православной Церковью международной встрече православных верующих, которая была посвящена современным ересям и сектам.

Я думаю, что более нечего добавить. Каждый может

самостоятельно решить, как важно наше активное участие и какой духовной преданности и самоотдачи это требует от нас. Сам факт того, что мы в состоянии регулярно откликаться на присылаемые нам приглашения, выразительно свидетельствует о том, что мы способны занять место, по праву принадлежащее нам в православном мире и что наш вклад пенится по заслугам. Я благодарю наших представителей, которые изрядно потрудились на благо нашей Церкви, особенно отпа Матфия Палли, который всегда готов исполнять особые и требующие огромного чувства такта поручения.

Наша Церковь должна с пристальным вниманием отнестись к вопросам экуменизма. И в первую очередь, через активное участие в работе Совета Церквей Эстонии. Наша Церковь - активный участник регулярно проводимых по инициативе Шведской Лютеранской Церкви экуменических встреч Theobalt в Висби (Швеция). Начиная с прошлого года мы принимаем участие в межконфессиональных встречах монахов, участниками которых являются крупнейшие монашеские движения Европы (католических, православных, а в некоторых местах и протестантских церквей).

Усилия, направленные на единение христиан, необходимо считать настоящим духовным событием. Это постоянный диалог, который предполагает наличие доброй воли среди христиан. Только такой диалог даст возможность разрешить стоящие перед различными христианскими конфессиями вопросы. Нам необходимо серьезно углубиться в эти проблемы. Экуменизм возможен лишь за счет общих усилий всех христиан, независимо от их конфессиональной принадлежности. Необходимо вновь сосредоточиться на таинстве Христовом, несмотря на богословские разногласия и сложность исторически сложившейся ситуации. Нам известно, что в межхристианском общении есть серьезные проблемы, но Евангелие велит нам делать все для того, чтобы христиане стали на путь истинного межцерковного общения.

И еще: находясь лицом к лицу с расколотым и выведенным из равновесия миром, сталкиваясь с бесчисленными вызовами, которые нам всем приходится принимать здесь в Эстонии, необходимо стать опорой этому все более отдаляющемуся от Бога и склоняющемуся к материализму обществу, позаботится о том, чтобы все происходило в духе христианского милосердия (1 Кор 16, 13-14), что бы мы, христиане, жили в мире и согласии. Исходя из этой перспективы и учитывая возможности нашей Церкви, я желаю, чтобы наша деятельность в Совете Церквей Эстонии приняла более конкретные очертания и наше участие в нем было бы более активным.

около 10.000.000 крон.

За этой успешной деятельностью стоит деятельное Церковное правление ПЦЭ под руководством нашего митрополита Стефана и не находящийся в трудовых отношениях совет ОÜ ЕАОК Varahaldus, разрабатывающий и подготавливающий все стратегические и инвестиционные решения. Огромное спасибо за усердный труд руководителю нашего коммерческого предприятия Маргусу Лепвальтсу и Тынису Рюкютелю, помогающему нам всегда советом.

Я благодарю также всех священников и прихожан за проявленное понимание к церковной политике экономии расходов. Еще несколько лет нам необходимо серьезно поэкономить. Желаю всем терпения, понимания и доброй воли.

Аво Телпт
Член Церковного совета ПЦЭ
Председатель совета ОÜ ЕАОК Varahaldus

Нашими представителями в Совете Церквей Эстонии были отец Маттиас Палли и госпожа Сирье Сяяр. Таким образом, нашу Церковь представляет в этом сугубо мужском совете женщина, и этот уже сам по себе явный знак напоминает всем, что каждый крещенный в нашей церкви, независимо от его возраста и пола, призван свидетельствовать о Христе свойственным ему образом и используя данные ему таланты.

О ЖИЗНИ ПРИХОДОВ

В центре приходской жизни естественно находится служение Евхаристии.

«В Евхаристии, — сказал один из выдающихся духовных учителей прошлого века Румынской Православной Церкви, — мы получаем от несущего Крест Христа силу любви; но в то же время нам дается так же сила Креста и Воскресения. И что самое важное, нам дается духовная сила жить по христиански несмотря на трудности или же как раз через эти трудности».

Евхаристия, это не только прощение, это и вдохновляющая нас духовная сила, укрепляющая нас и не позволяющая нам впасть в отчаяние. И поэтому мы должны все более радеть о служении нашей евхаристической литургии.

В особенности воскресные Евхаристии, которые служатся в день Господень, должны стать отправной точкой, придающей глубинное значение событиям и делам предстоящей недели.

Было бы несправедливым утверждать, что в нашей Церкви служат Божественную Литургию без нужного достоинства. Мы должны воздать должное всем нашим священникам без исключения, независимо от региональных отличий в ритме литургических богослужений. И я благодарю их, зная лучше, чем кто-либо иной, как трудно сохранить верность своему священническому призванию во время прогрессирующего омирщения, когда возникают попытки испытать религиозность без Бога.

Но несмотря на свойственное в наше время всем Церквям безразличие людей к посещению храма, мы должны попытаться понять, что Господь хочет нам сказать.

В нашем обществе царит невообразимое безразличие по отношению к таинствам творения, жизни, любви ...

Я обращаюсь ко всем вам – как к священникам, так и к представителям приходов - осмеливаясь задать простые вопросы и, эти вопросы я задаю в первую очередь сам себе:

- являются ли наши приходы теми братскими общинами, куда человек с улицы хотел бы зайти?
- Как воплощаем мы в жизнь это братское измерение таинства христианской жизни?
- Являемся ли мы христианами только на час в неделю или же всечасно?

Именно об этом написано в 4 главе Евангелия от Матфея (4,4), не хлебом одним будет жить человек, но всяким словом, исходящим из уст Божиих!

И не обусловлено ли бедственное положение мира сего в первую очередь беспорядком, царящим в наших сердцах,

Нек täiskogul (Foto: Margus Lepvalts)

нехваткой в них любви, указующей путь к справедливости? Все это не может взрасти без Божьей помощи и без окормление через Слово Его, которое есть Евангелие.

Без Евхаристической Литургии нет и приходской жизни. Ибо Евхаристия - это цемент, связующий всех членов Христианской Церкви. Те, кто в одиночку довольствуются домашними молитвами, не посещают храм и которые не связаны ни с одним приходом, не являются настоящими христианами. Таинство Церкви познается во всей своей полноте лишь в общении.

И давайте признаемся, что часть наших прихожан напоминает ни с чем и ни с кем не связанных обыкновенных мирян. Так же как и последние, они не чувствуют присутствия Бога ни в мире, ни в своей собственной жизни; они не строят своих личных отношений с Богом. И это оставляет отпечаток на проявлении веры: их предельно индивидуалистическая и эгоцентричная вера превращается в личное дело, которое не связано с жизнью прихода.

Но литургия в приходе, не показывающая путь к служению ближнему, не имеет корней в истинно духовной жизни. Если духовность не проявляется в служении ближнему, брату нашему, она превращается лишь в набожное исполнение традиции, в фасад церковного института. И наоборот – социальная работа без литургии превращается в эгоистичный гуманизм.

Таков вызов, который мы должны будем принять в ближайшие годы. Все вместе, священники и миряне, мы должны превратить литургию в то место, где другой человек, к которому принято относиться с недоверием, как к чужому, был бы наконец принят как настоящий брат, к которому обращено все наше внимание, так же как и мы устаиваемся безраздельного внимания Христа, окормляющего нас своим Телом и Кровью.

Поэтому я намереваюсь очень внимательно ознакомиться со всеми отчетами деятельности полугодия, которые я отныне буду требовать у всех наших священников. Не для критики и менее всего для наказания, но для того, чтобы поддержать любой благой почин и известить о нем остальным. В такой стране как Эстония, прошедшей через годы коммунизма, для которого гуманизм был совершенно неприемлем, очень важно, чтобы духовность и наша самоотдача в различных

сферах общественной деятельности образовали единое целое; необходимо оказывать должное внимание духовности и катехизации людей всех возрастов..

Но хотелось бы направить ваше внимание на еще одно обстоятельство. В эстонском обществе христиане составляют меньшинство. И опять мы должны принять во внимание весть, посланную нам Богом. Какова воля Божия по отношению к нашей Церкви? Возможно для нас наступил момент самоосознания и необходимости начать снова с полной ответственностью проповедовать нашу истинную Православную Веру.

Тот факт, что мы в меньшинстве, может в действительности лишь посодействовать нашему самосознанию. Это становится возможным в первую очередь через молитву и учение, через обновление нашего способа мышления и существования.

Я надеюсь, что учреждение наших епархий поможет этому процессу. Тартуская епархия уже собиралась, и второе собрание мы планируем провести в Ряпина, в сентябре нынешнего года. Затем очередь дойдет до Пярну, возможно тоже осенью, но в любом случае не позднее начала весны 2006 года.

И конечно, я обращаюсь к нашим самым молодым священникам и дьяконам, а также к нашим богословам и студентам Семинарии. Стараясь быть добрым отцом семейства, я спрашиваю у вас: чем занимаете вы свой досуг; как продвигаетесь вы к глубинному значению своей миссии; трудитесь ли вы в достаточной степени, дабы стяжать новые знания; готовы ли вы пожертвовать личным благосостоянием, дабы соответствовать ожиданиям Церкви?

Я не жду ответа, а просто спрашиваю. С доверием к вам и не оценивая вас.

Но я напоминаю всем вам, что духовный сан - это свидетельство и мученичество. Коль жизнь Христа прошла через Крест, то тем же путем проходит и жизнь Церкви, священнослужителей и каждого христианина. Идти в мир, даже если придется принять мученическую смерть, со свидетельством о том, что любовь сильнее смерти, что лишь любовь способна простить даже врага, что лишь любовь не мстительна. Ради Креста и Воскресения Христова. Именно в этом и заключается смысл нашего крещения.

Выскажем же это ныне и окончательно – чтобы впредь не было бы между нами недопонимания и, каждый здесь присутствующий – священник и мирянин – мог бы взглянуть мне прямо в глаза, и чтобы я смог ответить вам тем же. Чтобы все вместе, как единое Тело, могли бы мы не стесняясь и без упрека, взглянуть в глаза Христу. Только таким образом мы сможем постороить нашу Церковь в Эстонии так, чтобы она устояла. Будем стараться, чтобы эта Церковь стала тем местом встречи и пребывания, где мы будем делиться с каждым, кто того пожелает, лучшим что у нас есть, чтобы и он стал ликом Евангелия, ликом Христа.

Да, провозгласим же это ныне и окончательно!

Hellamaa kogudus sai 155 aastaseks.

3. juulil tähistas Muhu-Hellamaa Peeter-Pauli kogudus templipüha ja koguduse 155. aastapäeva

Muhu-Hellamaa Peeter-Pauli kogudus alustas tegutsemist 28. märtsil 1850.aastal Muhu õigeusu koguduse jagamise teel. Kuni selle ajani tegutses Muhu saarel vaid üks õigeusu kogudus keskusega Rinsis. Esimene jumalateenistus toimus Hellamaa kroonumõisa hoones 21.mail 1850.aastal. Kümme aastat hiljem hakati jumalateenistusi toimetama üüritud kivihoones. 1864.aastal hangiti ehitusmaterjal kiriku ehitamiseks ning kaks aastat hiljem valmis „laevakujuline“ kitsama altariosaga kivist kirik, mis pühitseti ülemapostlite Peetruse ja Pauluse auks. Ikonostaas (palveruumi) altari vaheline kujusein) on valmistatud tammepuust. Koguduses tegutses õigeusulise kasvatuse ja hariduse edendamiseks kihelkonnakool (alates aastast 1850), tegutsesid Võlla, Raegma-Simiste, Lõetsa, Või, Kantsi ja

Kessu abikoolid. Kogudust on tänaseks teeninud 18 preestrit, lisaks köstreid ja teisi kirikutegelasi. Muhu saarel on mitu kaitsjat pühakut. 29.juunil pühitseb õigeusukirik pühade ülemapostlite Peetruse ja Pauluse mälestuspäeva. „Paluge Jumalat meie eest, pühad apostlid Peetrus ja Paulus, sest meie tõttame hoolega teie - kiirete abimeeste ja meie hingede eestpalujate juurde” - nii pöördub Kirik oma pühakute poole. Pühad Peetrus ja Paulus nägid palju vaeva jumalariigi töös ja surid mõlemad usutunnistajatena aastal 67. Kirik kutsub neid austavalt ülemapostliteks. Apostel Peetrus, endine lihtne kalamees, ütles Kristusele:„Sina oled Kristus, Elava Jumala Poeg”. See Peetruse usk ongi kalju, mille peale Jeesus rajas Kiriku („petra” kr.k., „petrus” lad.k. kivi ehk kalju). Teda kujutatakse ikoonidel ka taevariigi võtmete hoidjana. Apostel Paulus (enne kristlaseks saamist juudi haritlane ja suur kirikuvastane, kandes nime Saulus) on aga kõige rohkem vaeva näinud evangeeliumi viimisel maailma. Ka on ta rohkelt kannatanud Issanda pärast (loe 2. kiri Korintose rahvale 11,23-28). Ikoonidel hoia püha Paulus käes usumõõka. Kuigi apostlid Peetrus ja

Foto: isa Jüri Ilves

Paulus kannatasid eri päevadel, peetakse nende mälestuspäeva koos - tänu nende kannatuste ühisele vaimule ja lähedusele. Miks on vaja pühakuid mees pidada ja nende eestpalveid paluda? Esiteks peaks meid innustama nende tõeline usk ja püha elu. Teiseks, pöördudes pühakute poole saame ka meie osa igavesest õndsusest, mis on valmistatud kõigile pühadele. Nad on meie aitajad ja teejuhatajad, sest nemad on käinud usu Eelkäija, Kristuse, järel.

Preester Andreas Pöld

Muhu-Hellamaa on andnud Soome Õigeusu Kirikule peapiiskop Hermani.

Muhu saarel Hellamaa külas sündis 2.septembril 1878. aastal köster-koolmeistri pojana Herman Aav, kellest sirgus Karjala ning kogu Soome peapiiskop Herman.

Rahva seas oli Herman Aav väga tuntud ja paljud meenutavad teda siiani suure austusega, kui suurt muhulast. Oma kooliteed alustas ta Hellamaa kihelkonnakoolis, pärast seda õppis Kuressaare linnakoolis ja Riia vaimulikus koolis ning seminaris. Selle lõpetas ta aastal 1900 ning asus siis Haapsalus tööle õpetajana. Preestriks pühitseti Herman Aav aastal 1904, mille järel teenis ta Lelle, Vändra ja Mustjala kirikutes kokku 19 aastat. 1922. aastal valiti preester Herman Aav Soome Õigeusu Kiriku abipiiskopiks. Juba aasta pärast pühitseti vaimulik Konstantinoopolis Karjala piiskopiks. Tema pühendumus oli nii suur, et kaks aastat peale piiskopiks pühitsemist valiti ta Soome peapiiskopiks. Peapiiskop Herman suri 14.jaanuaril 1961. aastal Kuopios. Veel samal aastal avati talle mälestustahvel Mustjalas. 1989. aastal pühitseti mälestustahvel ka Muhu-Hellamaa kirikus. Tema mälestus on jäädvustatud Soome Valamo kloostri välisseinal oleva mosaiiktehnikas kujutisena.

Anna Pöld